

בש"פ 5732/19 - השאם אבו עוביד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5732/19

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: השאם אבו עוביד

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
במ"ת 42677-04-10 מיום 12.8.2019 שנתנה על
ידי כבוד השופטת נ' בכור

תאריך הישיבה: ט"ז באלול התשע"ט (16.9.2019)

בשם העורר: עו"ד ליאור כספי; עו"ד איילת מרגלית

בשם המשיבה: עו"ד נורית הרצמן; עו"ד יוני חדד

החלטה

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת נ' בכור) מיום 12.8.2019 במ"ת 42677-04-10, במסגרתה הוחלט לעצור את העורר עד לתום ההליכים בעניינו.

1. העורר הוא אחד הנאשמים בפרשת "טלגראס". כתבי האישום שהוגשו בפרשה מתארים פלטפורמה לסחר, הפצה ותיווך בסמים, וכן לייעוץ, הכוונה והדרכה בנושאים נלווים. פלטפורמה זו מבוססת על מערכת טלגרם, שמאפשרת העברת מסרים באופן אנונימי. לצד סחר בקנאביס בהיקפים עצומים, "טלגראס" שימשה גם כפלטפורמה מאורגנת לסחר בסמים פסיכדליים, ואפשרה גם מסחר בסמים נוספים. "טלגראס" הוקמה במרץ 2017, והחל מחודש מדצמבר 2017, הפעילות הפכה להיות היררכית, מאורגנת ושיטתית, במתכונת של ארגון פשיעה.

2. עניינו בכתב אישום שהוגש כנגד נאשמים רבים, ובהם העורר (נאשם 5), שכיניו "טריפ". מהאישום הראשון בכתב האישום עולה כי העורר זוהה כ"ראש ענף אבטחה" ב"טלגראס". על פי כתב האישום, העורר פרסם בשם הארגון הוראות למנהלי ועובדי הארגון כיצד לשפר את האנונימיות ולטשטש עקבות דיגיטליים. החל מאמצע שנת 2018, דרג הניהול הבכיר ב"טלגראס" דרש מכל חברי הארגון ומסוחרי הסמים לאפשר להנהלה שליטה בחשבונות הטלגרם שלהם, וגם העורר קיבל הרשאה לשליטה בחשבונות הללו. כאשר נעצר סוחר סמים, נמסרה על כך הודעה בקבוצת המנהלים, שהעורר היה חבר בה, ותפקידו היה למחוק את חשבונות של המשתמש שנעצר. העורר שימש בתפקיד "ראש ענף אבטחה" עד למעצרו, והיה שותף למספר יוזמות של איתור שוטרים סמויים. בנוסף, העורר ניהל גם את "קיר הבושה" בו פורסמו תלונות בעניינם של סוחרי סמים או לקוחותיהם, ולעיתים איים בפרסום בקיר זה בכדי להניע את המשתמשים לסור למרותו. העורר קיבל משכורות עבור פעילותו ב"טלגראס" בסכום שאינו ידוע למשיבה ולא פחות מ-30,000 ₪, וכן קיבל לפחות 200 גרם קנאביס.

בשל תפקידו ופעילותו של העורר בארגון, המשיבה מייחסת לו עבירות רבות, ובין היתר: תיווך לסחר בסמים מסוכנים במסגרת ארגון פשיעה (ריבוי עבירות); הדחת קטין לסמים מסוכנים במסגרת ארגון פשיעה (ריבוי עבירות); ושיבוש מהלכי משפט במסגרת ארגון פשיעה. בנוסף, העורר איים על עובדת שפרשה מהארגון באומרו שישרוף אותה חיים, שישלח אליה עבריינים וכן שיפרסם את שמה באותו "קיר הבושה". במסגרת האישום השני מיוחסת לעורר עבירה של הלבנת הון במסגרת ארגון פשיעה, בגין פעולות שביצע בהכנסותיו האישיות מהפעילות בארגון.

3. ביום 15.3.2019 נעצר העורר, ובהמשך הוגשה בקשה להורות על מעצרו עד לתום ההליכים נגדו. העורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, וחזר על הסכמתו לאחר תיקון כתב האישום.

בהתאם להסכמה זו, בית משפט קמא נדרש בהחלטתו בעיקר לשאלת ההיתכנות של חלופת מעצר. בית המשפט ציין כי עבירות הסמים שמיוחסות לעורר מקימות עילת מעצר סטוטורית, ורק במקרים חריגים ניתן להסתפק בחלופת מעצר. הודגש כי על פי כתב האישום, העורר "שימש סמוך למעצרו כראש ענף מרכזי ומהותי לפעילותה של טלגראס - ענף האבטחה, שאיפשר את פעילותה השוטפת של טלגראס מבלי שמנהליה ועובדיה יחשפו והיווה פקטור מהותי בשיבוש ההליכים שנעשה לכאורה במסגרת הארגון". נקבע כי מעמדו של העורר בארגון דומה למעמדם של נאשמים אחרים שנעצרו עד תום ההליכים בעניינם, ותוצאה זו מתחייבת גם בעניינו של העורר, על אף התסקיר החיובי והיעדר עבר פלילי. עוד נקבע כי עבירת האיומים אשר מיוחסת לעורר מעצימה את מסוכנותו. על אף שהעורר חזר לארץ לאחר שנודע לו כי הוא חשוד בפרשה, נקבע כי החשש להימלטות מן הדין עודנו משמעותי.

4. במסגרת הערר שלפניי, העורר העלה גם טענות כנגד קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו. בתוך כך, העורר טען כי לא ניתן להגדיר את פעילות "טלגראס" כתיווך לסחר בסמים; וכי באופן פרטני מעולם לא היה לו מגע עם סוחרי סמים, עם לקוחות או עם קטינים. לטענת העורר, אנשים רבים השתמשו בכינוי המשתמש "טריפ", ולא ניתן לייחס

לו את הנעשה תחת כינוי זה. לטענתו, לא רק שהוא לא שימש בתפקיד ניהולי בארגון, למעשה "טלגראס" כלל לא מהווה ארגון. העורר הכחיש את קיומו של "ענף האבטחה", ועל אחת כמה וכמה את עמידתו בראש הענף. אשר לעבירת האיומים, העורר טען כי אין לו שום היכרות עם העובדת והיא לא הגישה תלונה נגדו.

העורר הוסיף וטען כי לאחר שהתפרסמה הפרשה הוא חזר מגרמניה כדי לשתף פעולה עם המשטרה. עובדה זו מעידה על כנותו ותמימותו, ומפחיתה גם את החשש כי ישבש הליכים או יימלט מהדין. לטענתו, השתתפותו ב"טלגראס" נעשתה במשך תקופה קצרה, מתוך מניע אידיאולוגי טהור וללא טובת הנאה כלשהי. נטען כי גם בהינתן עילת מעצר, ניתן להסתפק בחלופת מעצר על בסיס התסקיר החיובי ומאפייניו האישיים של העורר: גילו הצעיר, השכלתו, סביבה תומכת והיעדר זיקה לגורמים פליליים. העורר מבקש לבחון את התאמתו לחלופת מעצר, בפרט נוכח הפגיעה המתמשכת בחירותו והצפי להתמשכות ההליך.

טענה נוספת מבוססת על ההשוואה לנאשמים אחרים. העורר הדגיש כי מספר נאשמים בפרשה שוחררו למעצר בית, ולטענתו לחלקם מיוחסים מעשים חמורים משלו.

5. דין הערר להידחות.

במסגרת החלטה זו אני רואה להידרש לטענותיו של העורר בעניין הראיות לכאורה להוכחת האשמה. בית משפט קמא הסתמך בהחלטתו על ההסכמה בעניין ראיות לכאורה ועילת מעצר (עמ' 158 לפרוטוקול מיום 2.7.2019). בהתאם לכך, גם נקודת המוצא לדיון בערר היא כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת העובדות המתוארות בכתב האישום. המשמעות היא כי הדיון בטענותיו של העורר ייעשה בכפוף להנחה העובדתית כי "טלגראס" פעלה כארגון פשע שתיווך לסחר בסמים מסוכנים בהיקפים גדולים, כי העורר שימש "ראש ענף אבטחה" בארגון וקיבל תמורה עבור פעילותו וכי איים באופן בוטה על עובדת שפרשה. ככל שבפיו של העורר טענות לגבי חומר הראיות, הוא רשאי להגיש בקשה מתאימה לבית המשפט המחוזי, וההליך הנוכחי אינו מתאים לכך.

על רקע זה, עילות המעצר בעניינו של העורר זוכות למשקל משמעותי. תפקידו של העורר כראש ענף אבטחה היה קשור קשר הדוק לפעילות הפלילית של סחר בסמים, ובמסגרת תפקידו הוא היה אחראי על הסתרת הפעילות מפני רשויות החוק.

6. אכן, גם בהנחה שקיימות ראיות להוכחת כתב האישום ועילות מעצר, עדיין מחובתנו לבחון את האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר (סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996). החלטת מעצר היא עניין אישי שמצריך דיון פרטני, בהתאם לעילות המעצר במקרה הקונקרטי ולבחינת חלופות המותאמות למאפייניו האישיים של כל נאשם. גם בפרשה כמו זו, אין כלל מוחלט שלפיו דינם של ראשי הענפים ב"טלגראס" להיעצר עד לתום ההליכים המשפטיים, אף שכך הוחלט בעניינם של חלק מהנאשמים האחרים בפרשה (בין היתר: בש"פ 4354/19 מדינת ישראל נ' פלוני (10.7.2019); בש"פ 5181/19 חדד נ' מדינת ישראל (15.8.2019); בש"פ 5279/19 מדינת ישראל נ' פלוני (8.8.2019); ויצוין כי היו ראשי ענפים ששוחררו לחלופת מעצר). אגב כך אציין כי בניגוד לטענתו של העורר, ההשוואה בין עניינו לבין ההחלטות שניתנו בעניינם של נאשמים אחרים בפרשה, דווקא מקשה להורות על שחרורו לחלופת מעצר. רלוונטית לענייננו גם ההבחנה שנעשתה בין מי שחלקו בפרשה היה "בפן ארגוני פנימי של פעילות הארגון" לבין נאשמים שנשאו ב"תפקידים הקשורים בהוצאה לפועל

של התיווך לסחר עצמו או בהגנה על פעילות הארגון מפני חשיפה על ידי רשויות האכיפה" (בש"פ 5118/19 אשכנזי נ' מדינת ישראל, בפסקה 15 (15.8.2019)).

כפי שציין בית משפט קמא, הקושי לשחרר את העורר לחלופת מעצר נובע גם מכך שהעבירות בוצעו באמצעים טכנולוגיים, בצורה מתוחכמת, וכללו פעילות שיטתית להתמודדות עם ה"איום" מצד רשויות החוק (ראו גם בש"פ 4354/19, בפסקאות 20-21). כפי שכבר צוין בהחלטות קודמות, הפעילות במסגרת "טלגראס" יכולה להיעשות גם מהבית. חרף טענתו של העורר, הניתוק מרשת האינטרנט אינו קל לפיקוח, ומותנה מראש גם בקיומה של אפשרות ליתן אמון בעורר. העורר טען שאין לו קשר כלשהו ליתר הנאשמים ב"טלגראס", הוא היה "אאוטסיידר" שפעל ממניעים אידיאולוגיים במשך תקופה קצרה בלבד, לא היה מודע להיבטים הכלכליים והארגוניים של "טלגראס", ולאחר שהתחווה לו הטעות שעשה - אין חשש שהוא יחזור לסורו. הטענה מושכת את הלב, אך בשלב זה לא ניתן לקבל אותה משום שהיא איננה מתיישבת עם התיאור המפורט בכתב האישום, לרבות התמורה שקיבל העורר עבור פעילותו.

7. נתתי דעתי גם להיבטים החיוביים בתסקיר שנערך על-ידי שירות המבחן: היעדר עבר פלילי; משפחה נורמטיבית, יציבה ותומכת; מפקחים ראויים; והמלצה על שחרור למעצר בית. ואכן, אני ער לפגיעה המתמשכת בחירותו של העורר ואף לזעזוע במסלול חייו הנורמטיבי עד כה, אך בשלב זה לא מצאתי עילה להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא. ראוי לציין כי גם התסקיר אינו חד-מימדי, ושירות המבחן התרשם מקיומו של "סיכון בינוני-גבוה להישנות עבירות דומות". ייתכן כי בעתיד תחול תמורה במערך הראייתי או הפחתה בעוצמתן של עילות המעצר, וניתן יהיה לשקול תוצאה אחרת, אך כיום איני רואה מנוס מדחיית הערר.

8. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ג באלול התשע"ט (23.9.2019).

ש ו פ ט